ერთი ფასი 10 კაპ. ფასი 10 კაპ. კვირა, 1917 წ. მკათათვის 9 (21)

საქართველო

ბეჭდის მიაწერა და ... ... განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციისა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.
ხელმოწერილი ... დაბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.
რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.
ფოსტის მისამართი: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, почт. ящикъ № 76

ტელეფონი 15—73

განცხადების ფასი
ჩვეულებრივი სტრიქონი ... ...

ბის წინააღმდეგ. მთავრობა სასტიკად ებრძოდა, მაგალითად, მცირე ერთა მიერ თვითგამორკვევის პრინციპის პრაქტიკულად განხორციელებას, იგი ყამად მუქარასაც კი მიმართავდა, რათა სათავეშივე ჩაექრო დამონებულ ერთა სამართლიანი მოთხოვნილება, და ამავე დროს კი ლენინები და ტროცკები სატახტო ქალაქში „ოსობნიაკების“ დერეფნებიდან ხალხს რევოლიუციონურ მთავრობის წინააღმდეგ აჯანყებისაკენ მოუწოდებდენ... მთავრობა სდუმდა!

ის, რაც ამ დღეებში პეტროგრადში მოხდა, მზადდებოდა რევოლიუციის დაწყებისთანავე; ხუთ მკათათვის შეიარაღებული აჯანყება წარმოადგენს დასკვნას იმ უვერტიურისას, რომელიც ასე მწყობრად დაიწყეს ბოლშევიკებმა ლენინის რუსეთშის ჩამოსლისთანავე; ბერლინში მომართული სკრიპკები საამურ ჰანგებს იძლევოდა სლავიანთა ქვეყანაში და ისე მოხიბლა მსმენელნი, რომ მათ ინსტრუმენტებს საკუთარი ხმები შეუთვისეს და ასე შერთებული სიმფონია „ატტაბომბდა“ ხალხთა სმენას...

არა გვგონია, რომ ვინმე გაკვირდეს თუ განვაცხადებთ, რომ რუსეთის რევოლუციას საფრთხე მოელის, და არა იმიტომ, როგორც გვიქადაგებს „ერთობა“, რომ ყოველ რევოლუციას თან მოსდევს კონტრ-რევოლუცია, არამედ რუსეთში არსებულ კონკრეტულ პირობების გამო. ჩვენ არ ვიზიარებთ სწორ-წარზიდულად იმ ცნებას, ვითომც რევოლუცია და კონტრ-რევოლუცია ერთი მეორესთან ისეადაკავშირებული, რომ ერთის წარმოშობას უნდა მოჰყვეს მეორისაც; თავის-თავად ცხადია, რომ ვერავითარი, თუნდაც იდეალური, წეს-წყობილება, ვერ შესძლებს სავსებით დააკმაყოფილოს მცხოვრებთა ყველა ნაწილები: უკმაყოფილონი ყოველთვის ყოფილან და იქნებიან, ისინი ცდილობენ ხელსაყრელი შემთხვევები თვის სასარგებლოდ გამოიყენონ, რადგანაც არსებული პირობები ეწინააღმდეგება მათ სულის კვეთებას; მაშასადამე, არა მარტო რევოლუციის დროს, არამედ ყოველთვის, პოლიტიკურ ცხოვრების ყველა პირობებში მოიპოვებიან „კონტრ-მოქმედების“ მოტრფიალენი, და, თუ ისინი აქტიურად ვერ აცხადებენ თვის სურვილებს და ხოლოდ ყრუ პროტესტებით ამცნობენ წინააღმდეგ ძალების არსებობას, ეს აიხსნება იმით, რომ რეალ ნიადაგზე დამყარებული ძლიერი მთავრობა არ აძლევს გასაქანს მათ მოქმედებას და სათანადო ზომების მიღებით იცავს არსებულ წეს-წყობილებას.

შესძლო თუ არა რუსეთის რევოლიუციონურმა მთავრობამ რთული პოლიტიკურ ცხოვრების ღირსეულად გაწევა? ჩვენ კატეგორიული უარყოფით უნდა უპასუხოთ ამ კითხვაზე. პირველი და მიუტევებელი, ყოვლად შეუწყნარებელი და დამღუპველი ის იყო დროებითი მთავრობის მართვა-გამგეობაში, რომ იგი სავსებით ვერ გამოეთხოვა დაძხობილ რეჟიმის „პირველ-შობილ ცოდვას“, რომ ძველი ცენტრალისტური ტენდენციები დღესაც იჩენს თავს! ამან დაბადა ერთგვარი უნდობლობა დამონავებულ ერებში, რომელთაც არა ერთხელ ჰქონდათ შემთხვევა დარწმუნებულიყვნენ, რომ მათ ზრახვას არც თუ ისე თანაუგრძნობს რუსეთის რევოლიუციონური მთავრობა. ამაში უნდა ვეძიოთ პირველი მიზეზი რევოლუციის ძალთა დასუსტებისა. რევოლიუციის პირველ დღეებშივე გამომჟღავნდა, რომ რუსეთის მთავრობას თავს ატეკვებს მხოლოდ ფინეთის და პოლონეთის საკითხი; სხვა ერებზე მზრუნველობას ჩვენ ვერ ვაჩნევდით მთავრობის აქტებში, ამიტომაც ზოგნი, მაგალითად, უკრაინელები, თვით შეუდგენენ საკუთარ ბედზე ზრუნვას და პრაქტიკულად კიდევაც მიახწიეს საწადელს სასურველი პოლიტიკურ ავტონომიის მოპოვებით.

მეორე სისუსტე მთავრობისა, რომელმაც შესაძლოა საბედისწერო როლი ითამაშოს რუსეთის სოციალ-პოლიტიკურ ცხოვრების მოწესრიგებაში, გამოიხატება იმაში, რომ მან ვერ მოიხმარა რევოლიუციონურ ძალებზე დაფუძნებული თვისი გავლენა და ვერ დააბნო ზოგიერთი ჯგუფების ანარქისტული და ბლანკისტური მიდრეკილება. უკიდურეს სოციალისტებმა მოინდომეს ბურჟუაზიულ რევოლიუციის შემწყობით პირდაპირ ტრიუმფით შესვლა სოციალისტურ სამეფოში, მათ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა გამოუცხადეს მთელ რუსეთს, განიზრახეს ბურჟუა კაპიტალისტების და მემამულეების მოსპობა პირისაგან ქვეყნისა და ხალხს ეღუთქვეს სამდიდრის და ბედნიერების დაუყოვნებლივ მოპოვება! პეტროგრადის აჯანყება მზადდებოდა ცხადათ და ის ყველაზე კარგად მთავრობას უნდა ჰქონოდა გათვალისწინებული!

კონტრ-რევოლიუციის აგენტებმა კი არ გამოიყვანეს ბოლშევიკები ქუჩაში, როგორც ეს ჭგონია „ერთობის“ პუბლიცისტს, არამედ ბოლშევიკების ძახილმა გამოიხმო ბნელი ძალები და სისხლით მორწყა პეტროგრადის ქუჩები! კონტრ-რევოლიუციის მაცოცხლებელი ძალა მოსპობილი იყო რუსეთში, მაგრამ ბოლშევიკებმა მათზე „ანაბიოზი“ მოახდინეს და მათთანავე ერთად ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი შეუდგნენ თავისუფლების ციტადელის დანგრევას. მართალი იყო ის მოღვაწე, რომელმაც უშიშრად განაცხადა, რომ თუ რუსეთს ოდესმე კონტრ-რევოლიუცია ეწვია, ეს მოხდება ბოლშევიკების მეოხებით, მათი აქტიური შეწევნით! დღეს ეს წინასწარმეტყველება თითქოს მართლდება: ჩვენს თვალ წინ ბოლშევიკები და რიაქციონერები თანრეშობენ და თავისუფლების ნორჩ ხეს ძირს უთხრიან.

მთელი რუსეთი უნდა ამხედრდეს ამის წინააღმდეგ და ხალხის მტრები დააყენოს ისტორიის საშინელ სამსჯავროს წინაშე. უნდა ავიცდინოთ თავიდან ტრაგიკული მდგომარეობა, რომ არ აღსდგეს დასამარებული ძველი დესპოტია და მის წინაშე მუხლმოდრეკილი რუსეთი არა კვნესოდეს: Ave Caesar!

რ. ინგილო.

რუსული პრესა

სახელმწიფო სათათბ. წევრი ვ. ა. რევეზკი.

გაზეთ „რეჩ“-ში ნიკოლსკი სწერს: „კვირას, თიბათვის 18, სახელმწიფო სათათბიროს წევრმა ვ. ა. რევეზკიმ ნიკოლო-უგერეშში მიწის საკითხზე ლექცია წაიკითხა.

იგი მემამულეთა მიწების უფასოდ ჩამორთმევას იცავდა. მან განაცხადა, რომ ასეთი პროგრამა მიიღეს სოციალისტ - რევოლიუციონერებმა და თვითონაც, როგორც სოციალისტ-რევოლიუციონერი, მსმენელთ მოუწოდებდა, დამფუძნებელ კრების არჩევნებზე ხმა სოციალისტ-რევოლიუციონერებს მიეცითო. ამასთან ლექტორმა კადეტებსაც გადაჰკრა. ისინი, როგორც მსხვილ მემამულეთა პარტია, მამულების გაწოსყიდვას ჰქადაგებენო. ძველ რწმენის უარყოფა, როდესაც ის ადამიანს აღარ აკმაყოფილებს,—ამაზე არამც თუ ყველას აქვს უფლება—ყოველივე პატიოსან კაცის მოვალეობაა,

მაგრამ ოლშინსკის მიერ გამოცემულ წიგნიდან „სახ. სათათბირო სურათები და ბიოგრაფ.“ შეიტყეს, რომ მეოთხე სათათბიროში რევეზკი მემამულეებს აურჩევიათ. მაშ ნ იგი პროგრესისტებს ეკუთნოდა. ეს ჯგუფი განსაკუთრებით მიწის საკითხში იყო გაურკვეველი და თუ გნებავთ უფრო მემარჯვენე ვიდრე კადეტები. ამის გამო რევეზკი ვალდებული იყო უფრო ღირსეულად შეეფასებინა კადეტები, რომლებიც ჯერ ისევ გუშინ მის მარცხნივ იდგნენ.

არაფერს ვიტყვით იმაზე, თუ რა ცუდი დოგმატიური ეესტია ბნელ გლეხთა აუდიტორიის წინ კადეტების მსხვილ მემამულეთა პარტიის“ წოდება მხოლოდ იმიტომ, რომ კადეტები მიწის გამოსყიდვის მომხრენი არიან მით უმეტეს, რომ გამოსყიდვას ზოგი სოციალისტიც უჭერს მხარს და ეს თვითონ რევეზკიმაც გაკვრით მოიხსენია.

ომიდა ზავი

დეკეშები

მთავარ ბანაკის ცნობა.

პეტროგრადი. მკათათვის 7. **რუმინეთის ფრონტი.** სროლაა.

კავკასიის ფრონტი. გიურმიშ-კანეს სამხრეთ-დასავლეთით ოსმალთა მცირე რაზმმა რამდენჯერმე სცადა იერიშების მოტანა, მაგრამ ხელი შეეშალეთ.

მფრინავთა მოქმედება. დვინსკის მახლობლად ჩვენ საფრენზე, რომელზედაც მფრინავი პარუჩიკი ცირგილაძე იყო, მტრის აპარატმა იერიში მოიტანა. ცირგილაძე იძულებული გახდა ძირს დაშვებულიყო. ცირგილაძე დაჭრილია აპარატი ხუთგან არის გახვრეტილი.

შენიშვნა. დასავლეთის ფრონტის ცნობა, სააგენტოს არ გამოუგზავნია.

ინგლისის ბანაკის ცნობა.

ლონდონი. მკათათვის 6. **ღამის ოფიციალი ცნობა, საფრანგეთის ფრონტიდან.** მკათათვის 5, ღამე ფრეზუას მახლობლად მტერს დავეხეთ. გავწყვიტეთ გერმანელთა ნაწილი და მათს თავშესაფარს ხელის ყუმბარები დავაყარეთ.

მფრინავთა მოქმედება. გუშინ ღრუბლიანი დღე იყო და მფრინავებს საღამომდის მოქმედებას უშლიდა. საღ. მფრინავთა ძლიერი რაზმები აფრინდნენ და ჰაერში ბრძოლა გაიმართა. ჩვენმა მფრინავებმა მტრის 8 ჰაეროპლანი ჩამოაგდეს და 6-ც ძალებულ ჰყვეს ძირს დაშვებულიყო. მტრის ერთი აპარატი ჩვენმა არტილერიამ ჩამოაგდო. ჩვენ 4 ჰაეროპლანი გვაკლია.

ლონდონი. მკათათვის 6. **ოფიციალი ცნობა საფრანგეთიდან.** ჩვენ ღამ ვადგინეთ მოწინავე საყარაულები მონშილე-პრეში. მეორეზეს დასავლეთით მტერი მოვიგერიეთ. იპრის დასავლეთით მოვახერხეთ და მტერს შეეესიენით. ტყვეები წამოვიყვანეთ. კონსტაგერნის აღმოსავლეთით მტრის იერიში უნაყოფო იყო.

ლონდონი. მკათათვის 5. **ოფიციალი.** მონში-ლეპრეს აღმოსავლეთით შეტაკება მოგვიხდა; ჩვენ თხრილები ჩავიგდეთ ხელში. კოსტავერსის ჩრდილო-აღმოსავლეთით, ბეზინგეს მახლობლად, ჩვენ მოულოდნელად თავს დავესხით მტერს და საგრძნობი ზარალიც მივაყენეთ, მოკლულია რამდენიმე გერმანელი.

ახლო აღმოსავლეთი. ჩვენმა მფრინავებმა კარინო პოლეს, სტრუმის ზეგითა ნაწილს, სავიჯაოს დემირ-გისსარის სამხრეთით, ვეტრინს და ანგისტის რკინის გზის სადგურს ყუმბარები დაუშინეს.

საფრანგეთის ბანაკის ცნობა.

პარიზი. მკათათვის 5. **დღის ოფიციალი.** ვენტ-ლეშატოსა და ლოზვერის ჩრდილოეთით მტრის თავს დასხმა მოვიგერიეთ. რამდენიმე მტრის ტყვეც ჩავიგდეთ ხელში. გუშინ ჩვენგან მაასის მარცხენა მხარეზე დაჭერილ ასპარეზს დღეს გერმანელებმა კარგა ხანი ყუმბარები უშინეს. მაღე კონტრ-იერიშსაც მიმართეს, მაგრამ ცდამ ამაოდ ჩაუარათ. მდ. ენის ფრონტზე არტილერია მოქმედობს. „304“ სიმაღლის აღმოსავლეთით ჩვენებმა დიდი იერიში მიიტანეს. თიბათვის 15 და 16 მათგან წართმეული ალაგები ეხლა ჩვენს ხელშია.

პარიზი. მკათათვის 5. **ხალამოს ოფიციალი.** სერნი-იურტებიზის რაიონში და კრაონიუმის მახლობლად არტილერიის გაცხარებული მოქმედება. სერნში, შაქრის ქარხნის დასავლეთით მტრის იერიში მოვიგერიეთ. მაასის მარცხენა ნაპირზე მტერი არტილერიას ამოქმედებდა. „304“ სიმაღლის დასავლეთით დორრას ტყეში პატრულების შეტაკებაა. ჩვენ ტყვეები წამოვიყვანეთ.

რევოლუცია

დეკეშები

საქალაქო არჩევნები.

კრასნოიარსკი. მკათათვის 4. ქალაქის საბჭოს არჩევნებში—მეტი გავიდნენ ს.-დ. შემდეგ—ს.-რ. და ბოლოს—ხალხის თავისუფლების პარტია.

ძოსტრომა. მკათათვის 7. ქალაქს თავად ს.-დ. ეორობიევი აირჩიეს. ს.-რ. და ხალხის თავისუფლების პარტიის ხმოსნებმა უარი განაცხადეს მონაწილეობის მიღებაზედ.

თავისუფლების სესხი.

ხარკოვი. მკათათვის 5. თავისუფლების სესხზე ხელის მოწერით პირველ მკათათვემდე $41^1/_2$ მილიონი მანეთი შემოვიდა.

მიწის საკითხი.

მინსკი. მკათათვის 7. მიწების თავნებობით მითვისების გამო საგუბერნიო საერობო მმართველობამ, დაადგინა, დაარსდეს კომისია სოც. ორგანიზაციებში მონაწილე პირთაგან, რომელიც დაიკავლის სოფლებს და შეეგრძოლება ყოველგვარ თავნებობას.

პეტროგრადის ამბები

„პრავდა“-ს რედაქციის გაჩხრეკა.

პეტროგრადი. მკათათვის 5. ოლქის შტაბის განკარგულებით გუშ. „პრავდა“-ს რედაქცია გაჩხრიკეს. გამჩხრეკელთა შემდეგ მისულ ინვალიდებმა მთლად მოსპეს „პრავდა“-ს დაბეჭდილი ნომრები; ზოგი დასწვეს და ზოგიც მდ. მოიკაში გადაყარეს.

მუშ. და ჯ.-კ. დეპ. საბ. აღმას. კომიტეტის მოწოდება.

პეტროგრადი. მკათათვის 6. **ყველა მოქალაქეთა საყურადღებოდ.** აღმასშეოთებელმა დღეებმა, რომელიც პეტროგრადმა განიცადა მრავალ ხმებს ჰშობს. რევოლიუციონურ მთავრობას მძიმე მოვალეობა უნდა ეკისრა. მას იმ მოძრაობასთან მოუხდა შებრძოლება, რომელმაც რევოლიუციის უფსკრულის პირად მიაყენა და რომელმაც მცხოვრებთა შორის დიდი აღშფოთება გამოიწვია. რევოლიუციონური მთავრობა ყოველ ღონისძიებას ხმარობს საჭირო რეპრესიების მინიმუმამდის დასაყვანად ამასთან იგი სცდილობს, რომ მოქალაქეთ მომეტებული შეგიწროება არ მიაყენოს. მაგრამ მკათათვის 3 და 4 შეგიწროებულ მოქალაქეებმა ჯავრის ამოსაყრელად თავიანთ ნებით დატუსაღებასა და ძალადობას მიჰყვეს ხელი. ასეთი ექსცესები კარგს არას ეუქადის რევოლიუციას. ამბოხებას სარგებლობენ ბნელი ძალები და კონტრ-რევოლიუციისათვის ემზადებიან. არავისაგან დადასტურებული ხმები მტკიცედ დამტკიცებულ ფაქტებივით ვრცელდება ხალხში. კონტრ-რევოლიუციონერთა ბეჭედითი ორგანოები სარგებლობენ ამაღელვებელ ამბებს და მეტ ბალღამით აზავებენ ხალხში გასავრცელებლად. ხან ბოლშევიკების გერმანელებთან კავშირს დამტკიცებულ ფაქტად აღვიარებენ, ხან ამა თუ იმ პირთა შეპყრობას ამცნობენ, ხან კიდევ ამა თუ იმ დაწესებულებათა აოხრების და იარაღის ასაყრელად მუშათა უბნების გაჩხრეკის ხმებს ავრცელებენ ხალხში. მოქალაქენო! არ ერწმუნოთ მათ. თუ ვის სჭირდება ასეთ ხმების გავრცელება ეს ყველა თქვენგანმა უნდა იცოდეს. მოითხოვეთ დასამტკიცებელი საბუთები იმ პირთაგან ვინც თქვენ აღმაშფოთებელ ამბავს გეტყვით. გამოიძიეთ ყველაფერი დეპუტატთა საბჭოს ცენტრალ კომიტეტში. საქმეების გამოსაძიებლად ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტმა კომისიები შეადგინოს. კომისიები სწრაფად იმოქმედებენ. ყოველივე მნიშვნელოვან ამბებს კომისია საგანგებო ფურცლებით გამოაქვეყნებს. ეს ფურცლები დღეში ორჯელ დაიბეჭდება. ერწმუნეთ მხოლოდ ამ ფურცლებს. პროვოკატორებისა ნურა გეჯერათ რა.

სრულიად რუსეთის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტის და სრ. რუს. გლეხთა დეპუტატების აღმასრულებელ კომიტეტის ბიუროები.

ბოლშევიკი კოზლოვსკი შეიპყრეს

პეტროგრადი. მკათათვის 6. საღამოს ცხრა საათზე შეიპყრეს ბოლშევიკი კოზლოვსკი (ნაფიცი ვექილი). მას საკუთარ ბინაზე სხდომის დროს მიასწრეს. შეიპყრეს აგრეთვე იქ მყოფნი და ჯავშნიან ავტომობილით ოლქის შტაბში მიიყვანეს.

დემონსტრაციების აღკრალვა

პეტროგრადი. მკათათვის 5. სრულიად რუსეთის დეპუტ. საჭოების ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტებმა პეტროგრადის მუშებს მოწოდებით მიმართა. მოწოდებაში ნათქვამია: ამ უკანასკნელ დღეებში ფაბრიკა-ქარხნების მომუშავეთ შეიარაღებული პირნი მუშაობის შეწყვეტას ურჩევდნენ. რა თქმა უნდა ასეთ გაფიცვების ცდას რევოლუციონურ დემოკრატიის წარმომადგენლები არ მოიწონებდნენ. ქუჩაში გამოსვლა და სისხლის ღვრა კონტრ-რევოლუციონერებს ახარებდა. რადგან ყოველივე გაფიცვა, ქუჩაში გამოსვლა, უწესოება ქუჩებში ნიადაგს უმზადებს კონტრ-რევოლუციას, აღმასრულებელ კომიტეტმა დაადგინა, რომ მისგან ნება დაურთველად შემდეგში არც მუშებისა და არც ჯარის კაცების დემონსტრაციები არ გაიმართოსო.

საგანგებო კომისია

დროებით მთავრობამ აღმასრულებელ კომიტეტთან შეთანხმებით გამოჭყო საგანგებო კომისია. ამ კომისიას იმ საქმეების განხილვა-გადაწყვეტა ევალება, რომელიც პეტროგრადის დამშვიდებასთან არიან შეკავშირებულნი. კომისია სრულს განწყობილებას იქონიებს ჯარის მთავარ-სარდლებთან. კომისიაში არიან დროებით მთავრობისაგან შრომის მინისტრი სკობელევი, სამხედრო სამინისტროს მმართველი ლებედევი და აღმასრულებელ კომიტეტიდან დეპუტატი გოცი.

პერევერზოვი გადადგა

იუსტიციის მინისტრ პერევერზოვმა თანამდებობიდან გადადგომის შუამდგომლობა აღძრა დროებით მთავრობის წინაშე. მკათათვის 5 დან პერევერზევმა სამინისტრო მინისტრის ამხანაგ სკარიატინს გადასცა.

ქშესინის სახახლე

პეტროგრადის გარნიზონის ნაწილმა დღეს დილით გაანთავისუფლა ქშესინის სასახლე ბოლშევიკებისაგან. სასახლეში მრავალი იარაღი და ასაფეთქებელი მასალა იპოვეს. ამას გარდა შეპყრობილ იქმნა რამოდენიმე პირი, რომელნიც ჩვენების ჩამოსართმევად პეტროგრადის სამხედრო ოლქში გაგზავნეს.

ეტრე-პავლეს ციხის განთავისუფლება

პეტრ-პავლეს ციხის განსათავისუფლებად გაგზავნილ იქმნა ჯარის ნაწილი რომელიც მცირე წინააღმდეგობის შემდეგ მოწინააღმდეგენი იძულებულ ჰყვეს დანებებულიყვნენ. დღეს 12 საათზე ციხე დაათვალიერა გენერალმა პოლონცევმა.

ჯარის მოსვლა პეტროგრადში

პეტროგრადი. მკათათვის 6. აჯანყების ჩასაქრობად ფრონტიდან მოვიდა მიტავის პოლკი. სასახლის მოედანთან პოლკს სიტყვით მიეგება მაზურენკო. აგრეთვე სიტყვები წარმოსთქვეს სკობელევმა, ჩერნოვმა და აღმას. კომიტ. თავმჯდომარემ აკვსენტიევმა, რომელთაც იმედი გამოსთქვეს, რომ ჯარი მხარს დაუჭერს რევოლუციონურ მთავრობასო.

კერენსკი პეტროგრადში.

მკათათვის ნ-ს, საღამოს 9 საათზე, პეტროგრადში მოვიდა კერენსკი. კერენსკის შეატყობინეს რომ მოედანზე მოგროვილი ხალხი და ჯარი თხოულობს მის გამოსვლას. კერენსკიმ ფანჯრიდან მიმართა ხალხს. მისმა სიტყვამ ხალხზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. კერენსკიმ დასწყევლა და მოდალატის სახელით მონათლა ისინი, რომელთაც უმანკო სისხლი დაანთხიეს პეტროგრადის ქუჩებზე.

აჯანყებულთა დაპატიმრება და პასუხისგებაში მიცემა

დროებითმა მთავრობამ დაადგინა აჯანყებაში მონაწილენი დაატუსაღოს და როგორც სახელმწიფოს მოღალატენი პასუხისგებაში მისცეს.

გაზეთ „ნოვოე ვრემია“-ს სტამბის განთავისუფლება.

დღეს, საღამოს ანარქისტებმა „ნოვოე ვრემიას“ სტამბა თავიანთი ნებით დასცალეს. ბრბომ სასტიკათ სცემა რამდენიმე ანარხისტს. ზოგი მათგანი დაპატიმრებულია და კომისარიატში იქნა გაგზავნილი.

დურნოვოს აგარაკი.

დურნოვოს აგარაკი ამ ჟამად იუნკრების ხელშია.

აჯანყებულებმა მორჩილება განაცხადეს.

პეტრეპავლეს ციხეში მოვიდა აჯანყებულთა დელეგაცია და განაცხადა, რომ აჯანყებულნი, რომელნიც ამ ჟამად ვასილევის კუნძულზე არიან გამაგრებულნი, იარაღს ჰყრიან და დროებით მთავრობას მორჩილდებიანო.

დროებით მთავრობის დაცვა.

პეტროგრადში თანდათან მოდის ფრონტიდან ჯარი, რომელიც სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოლებს დროებით მთავრობის დასაცავად.

ქარხნებში მუშაობის დაწყება.

დღეს პეტროგრადის ქარხნებში მუშაობა განახლდა. მუშებში შშვიდობიანობა მყარდება.

ლენინის ბინის გაჩხრეკა.

ლენინის ბინა გაჩხრიკეს. ლენინი ჩხრეკის დროს შემთხვევით სალხში არ იყო.

კერენსკის სიცოცხლეს ემუქრებოდნენ.

დღეს მოვიდა დანამდვილებითი ცნობა, რომ პოლონეცკში ბრბომ კერენსკის სიკვდილი მოინდომა. საბედნიეროდ კერენსკი გადარჩა ბრბოს სამართალს.

ხმების უარის ყოფა.

დროებით მთავრობა აბათილებს იმ ხმებს, ვითომც მთავრობის მოხელენი მუშებს ეჩხრეკდნენ, იარაღს ართმევდნენ და აპატიმრებდნენ. ეჩხრეკდნენ არა ყველას, არამედ მათ, ვინც აჯანყებას ხელმძღვანელობდა. ამ შემთხვევაში დროებითი მთავრობა აღმ. კომიტეტთან შეთანხმებით ჰმოქმედებდა.

დროებით მთავრობის განცხადება.

დროებით მთავრობა აცხადებს, რომ ის სასტიკ წინააღმდეგობას გაუწევს კერძო პირების მიერ დაპატიმრებაჩხრეკა-რბევას. დამნაშავენი პასუხისგებაში იქნებიან მიცემულნი.

მომქმედი ჯარი მხარს უჭერს დროებით მთავრობას

საბრძოლ დასავლეთის მომქმედ ჯარის შტაბში გადაწყდა სრული ნდობა გამოეცხადოს დროებით მთავრობას და ზიზღი მათ, ვინც დროებით მთავრობის სახელის გატეხა მოინდომა.

გაზეთ „იზვესტიას“ აზრი.

გაზეთ „იზვესტიას“ მკათათვის 6 შემდეგი მოწინავე აქვს:—დღეს ფრონტიდან პეტროგრადში მოვა ჯარის ნაწილი. გაიგეს რა ჩვენმა ამხანაგებმა, რომ პეტროგრადს და მის ცენტრალ დემოკრატიულ ორგანოებს ემუქრებიან, ჩვენ საშველად გამოსწიეს. ჩვენი ჯარისკაცები გაჭირვებაში მყოფი, ყველაფერს მოკლებულნი, თავიანთი სისხლით იცავდნენ საყვარელ სამშობლოს ყოველივე მტაცებელ—ისგან, და დარწმუნებულნი ... ამ ... ამ ... ამ სამამულიშვილო საქმეში მას ხელს შეუწყობდა. მაგრამ როდესაც ჯარმა სანგრებში გაიგო, რომ რევოლუციას საფრთხე ელის, მიატოვა ბრძოლა და აქ წამოვიდა... რევოლუციონურმა პეტროგრადმა უნდა შეიგნოს, ჯარის აქ მოსვლა დაღუპავს რუსეთს ღ მის თავისუფლებას. დრო არის დემოკრატიულმა მასსამ შეიგნოს თავისი მოვალეობა რევოლუციის წინაშე.

დამნაშავე პოლკების დაშლა.

პეტროგრადი. მკათათვის 7. დროებით მთავრობამ დაადგინა, რომ სამხედრო-საზღვაო მინისტრის განკარგულების მიხედვით, დაიშალოს ჯარის ის ნაწილები, რომელთაც მკათათვის 3, 4 და 5 შეიარაღებულ ამბოხებაში მიიღო მონაწილეობა.

ტყვიის მფრქვეველთა პოლკი აღმას. კომ. ჭმორჩილდება.

პეტროგრადი. მკათათვის 5. ტყვიის მფრქვეველთა პირველ პოლკის წარმომადგენლება აღმასრულებელ კომიტეტს თავიანთი მორჩილება განუცხადეს. პოლკში კომისრის დანიშვნას მოითხოვენ.

ავტომობილები აღმასრულებელ კომიტეტს

პეტროგრადი. მკათათვის 5. აღმასრულებელ კომიტეტის განკარგულებით დაიჭირეს და მასვე გადასცეს კშესინსკაიას სასახლესთან მდგომი 4 ჯავშნიანი ავტომობილი.

ეროვნული საკითხი

ფინეთის დამოუკიდებლობა.

ჰელსინგფორსი. მკათათვის 6. **ფინეთის დამოუკიდებლობის გამოცხადების გამო ფინეთის სეიმი გადადგა. დღეს ფინეთის სეიმზე, სენატზე და სხვა მთავრობის შენობებზე ფინური ეროვნული დროშები აფრიალეს.**

ავტონომიის კანონპროექტი სეიმში.

ჰელსინგფორსი. მკათათვის 6. სეიმმა იმის შესახებ, თუ რამდენად საჭიროა ფინეთის ავტონომიის კანონ-პროექტი მიიღო 165 ხმა—27 წინააღმდეგ. შემდეგ თვით კანონპროექტზე 136 —წინააღმდეგ 55 ხმისა. უალასის განცხადებით, კანონის დროებით მთავრობისაგან დამტკიცების შესახებ, სეიმმა არ მიიღო. როგორც სეიმის წესდების მე-60-ე დებულება მოითხოვდა, კანონპროექტის ხმის მიმცემნი უმეტესობას შედგენდნენ.

პარტიათა წარმომადგენლების აზრი.

ჰელსინგფორსი. მკათათვის 6. ახალგაზდა ფინმა რაკალიომ განაცხადა, რომ დღევანდელი მოთხოვნილება დამყარებულია რუსეთის მილიტარიზმის სისუსტეზედ. ს.-დ. ვიიმმა განაცხადა, რომ პეტროგრადის ამბებს დიდი მნიშვნელობა ეძლევათ ომის გათავებისთვის. შვედომანი ბიუბერგსონი მოითხოვს, რომ კანონის წარდგენა დამტკიცებულ იქმნას პეტროგრადის მიერ, რომელიც ფრიად დაინტერესებულია ამ საქმეში. ს. დ. ხიანენენმა განაცხადა, რომ რუსეთი ფინეთის დამოუკიდებლობის წინააღმდეგი არ იქნება. აგრართა კოლომ სთქვა, რომ დრ. მთავრობას ნება ეძლევა უკანასკნელ სიტყვის თქმისა. ხანგრძლივის კამათის შემდეგ მიღებულია პროექტის დაჩქარება.

ფინეთის სავალიუტო სესხი

ჰელსინგფორსი. მკათათვის 7. კანონ-პროექტის მეორედ წაკითხვისას სეიმმა გადახედა რუსეთის საავალიუტო სესხის (370 მლ. მარკ) კანონ-პროექტი. საფინანსო კომისიის თავმჯდომარე ჰიულტნგმა განაცხადა, რომ რუსეთს უკვე მივეცით სეიმის დაუკითხავად 300 მილიონი. ახლანდელი სესხის გაღებაც ჰსურდა სენატს სეიმის დაუკითხავად. ორატორმა ხაზი გაუსვა, რომ ამ საკითხში სენატს არავითარი საფუძველი არა ჰქონდა ეფქა, რომ ს.-დ ფრაქცია სესხის მიცემას ემხრობა. ხუტტენენმა განაცხადა, რომ რუსეთის დელეგაციას არაფერს არ დავპირებივართო. სეიმმა მიიღო მოხსენება დიდი კომისიისა სესხის უარის შესახებ. სესხის ვალიუტა მხოლოდ უბრალო დახურვადებით მოჰხდება. მეორე განხილვა დასრულებულია.

პოლონეთი და გერმანეთი

სტოკჰოლმი. მკათათვის 5. ამას წინედ დამოუკიდებლობამ კომისიამ პოლონეთის შესახებ შემდეგი გამოაქვეყნა: პოლონეთის დამოუკიდებელ სახელმწიფოს დაფუძნება დიდს საფრთხეს უქადის გერმანეთს. გერმანეთის იმპერიამ უნდა შეინარჩუნოს უმაღლესი პოლიტიკური, სამხედრო და ეკონომიური ხელძღვანელობა პოლონეთისა. გერმანეთმა უნდა ჩამოართვას რუსეთის სახაზინო ქონება. კურლიანდია, ლიტვა და სუვალკის გუბ., ვილნოს, გროდნოს და ბასკის გუბ. ხაზინები უნდა შეუერთდეს არა პოლონეთს, არამედ გერმანეთს. პოლონეთის სამეფოს შემდეგი შნაგანი მოწყობილება დროებით უნდა შეჩერებულ იქმნეს.

ქრონიკა

თბილისი

ქალაქის თვითმართველობაში. ორშაბათს, 10 მკათათვეს, ქალაქის თვითმართველობის სასწრაფო კრებაა.

დღიური ჯამაგირი ავადმყოფ და დროებით განთავისუფლებულ ჯარის კაცთ. ჯარის კაცთა დეპუტატების საბჭომ დაადგინა, რომ თბილისში ჩამოსულ ავადმყოფ და დროებით განთავისუფლებულ ჯარის კაცთ უნდა მიეცეს დღიური ჯამაგირი ნაცვლად 25 კაპიკისა 75 კაპიკი.

კავკასია

კავკასიის რაიონის საქარხნო სათათბიროს დამფუძნებელი კრება. მკათათვის 7 დაიწყო კავკასიის რაიონის საქარხნო სათათბიროს დამფუძნებელი კრება, დურნოვ ოს თავმჯდომარეობით. კრებას დაესწრნენ წარმომადგენლები სანხედრო, საზღვაო, საგზაო და სხვ. სამინისტრო, მის წარმომადგენლები ერობათა და ქალაქთა კავშირების და ავრეთვე სხვა და სხვა საძრეველო ორგანიზაციებიდან. კრებაზე მიღებულ იქმნა ცოტა შეცვლით წესდება და დებულება კავკასიის საქარხნო სათათბიროსი. კრებაზე დიდი კამათი გამოიწვია, საკითხმა, თუ სად უნდა იქნეს კავკასიის საქარხნო სათათბიროს რეზიდენცია, ბაქოს წარმომადგენლები ბაქოდან მოითხოვდენ, რომ რეზიდენცია გადატანილი იქმნას ბაქოში, მაგრამ ხმ ს უმეტესობით გადასწყდა, რომ საქარხნო სათათბიროს რეზოლიუცია დარჩეს თბილისში.

სახალხო სკოლების დირექტორების არჩევა. ამ თვის ბოლოს მოხდება თბილისის გუბერნიის სახალხო შკოლების დირექტორების არჩევა ნაციონალურ კურიებიდან. დირექციაში შევა 5 კაცი.

საქართველო

ქართველ ჯარისკაცთა ხმა. რედაქციამ ქალაქ გროზნიდან ქართველ ჯარისკაცებისაგან წერილი მიიღო. ჯარისკაცები აუშფოთებია ის ამბავს, რაც მთავარანგელოზის ავლაბრის ეკლესიაში მოხდა. ჩვენ ეჭვი გვეპარება, მღ. იაშვილი იმიტომ დაითხოვეს, რომ იგი ქართველიაო. ჯარისკაცები განმარტებას ითხოვენ.

ქართველ მხატვართა საზოგადოება გ. ყურულის ინიციატივით ამ მოკლე ხანში მოაწყობს ეკსკურსიას სპარსეთის ლაბისტანში, სადაც დღემდის დაცულია საქართველოს სიძველის დიდებული ნაშთი—ხახულის ბონასტერი.

პროვინცია.

ერევანი. ჯარის კაცებმა დაარბიეს ბაზარი და რამოდენიმე დუქანი. ჯარის „ზალპმა" უწესრიგობა შეაჩერა. საშინელი მდგომარეობაა. ადმასრულებელმა კომიტეტმა ძალა მეციხოვნე უფროსს გადასცა. ექ ცესები სიძვირის ნიადაგზე მოხდა. საჭიროა სწრაფ ზომები.

სამღვდელოების ყრილობა. დაარსდა სამღვდელოების დროებითი კომიტეტი, რომელმაც გადასწყვიტა ამ თვის 10-ს მოიწვიოს ქ. გორში სამი მაზრის: გორის, ახალციხის და ახალქალაქის სამღვდელოების წარმომადგენელთა ყრილობა. სამღვდელოების მდგომარეობის გამოსარკვევად და სადღეისო საკითხების განსახილველად.

თავდასხმა. როგორც მეორეხარისხიდან იტყობინებიან: რუსულ სოფელ ყაზარ-ჩაის ადგილობრივი მომთაბარე თათრები თავს დასხმიან. შეტაკების შემდეგ დაჭრილ-დახოცილები აღმოჩნდა. საქმის გამოძიებისათვის გლეხთა წარმომადგენლები გაგზავნეს.

მღვდელ მედავითნეთა კრება. მე-4-ე ოლქის მღვ. მედავითნეთა კრება მეექვსედ მოხდა თიბათვს 16 სოფ. ქარელში მღ. მერაბ ეფრემიძის თავმჯდომარეობით. კრებამ ერთხმათ გადასწყვიტა მიეცეთ კრებულის ყოველივე შემოსავლიდგან მედავითნეებს ორი მეხუთედი, ამასთან ვე არჩეულ იქმნა საბლაღოჩინო საბჭოთვის 9 წევრი: ალექსანდრე პაპულიშვილი, მედავითნეებიდგან ვასილ პატარკაცაშვილი და სერგო მელიქ ძე. არჩეულები დაამტკიცა სრულიად საქართველოს კათალიკოზის მოსაყდრემ ყოველად უსამღვდელოესმა ლეონიდმა.

წარმოდგენები სოფლად. მკათათვის 9 ს, ს. დილომში სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილი იქნება ორ მოქმედებიანი კომედია ერისთავისა „ძუნწი". მეორე მოქმედება „მათიკო" ა. ცაგარლისა. წმინდა შემოსავალი გადადებული იქნება ადგილობრივ სამკითხველო წიგნთ-საცავის საჭიროებლად.

თვითნებობა. აბრისიდან იტყობინებიან, ადგილობრივმა გლეხებმა კავკასიის საგლეხო ბანკის მიწები გადახნეს და სარგებლობენ.

უკვალოდ დაკარგული პავლე პეტრეს ძე მეტრეველი მსახურობდა ქართ. ცხენოსან პოლკში, ეს მეოთხე თვეა მისი ადარა იციან რა, თუ ვინმემ რამე იცის და სად იმყოფება ამ ჟამად აცნობოს ამ მისამართით: Алагиръ (терск. обл.) Петру Давидовичу Метревели.

დამფუძნებელი კრების არჩევნები

დამფუძნებელი კრების საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ფ. ფ. კოკოშკინი ამიერ კავკასიის კომიტეტს ატყობინებს, რომ ხმის უმეტესობით გადაწყდა ამიერ-კავკასია ერთ საარჩევნო ოლქათ იყოსო. ამ რაიონიდან გამოყოფილნი იქნებიან დაღესტნის ოლქი და შავი ზღვის გუბერნია. ჩრდილო კავკასიაც ერთ, საარჩევნო ოლქს შეადგენს. კომისია ჰფიქრობდა, რომ ამიერ კავკასიის ნაწილების ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირება ხელს შეუწყობს ეროვნებათა თანასწორ არჩევნებს. გაერთიანება ხელს არ შეუშლის საარჩევნო სიების შედგენას, ვინაიდან უკანასკნელნი ადგილობრივ იქნებიან შედგენილნი.

ამიერ-კავკასიის ცენტრალი საარჩევნო კომიტეტი ჩაიბარებს შედგენილ სიებს, დასთვლის ხმებს და დეპუტატთა ადგილებს დაჰყოფს მიღებული ხმების მიხედვით.

კანდიდატების სიების გასაერთიანებლად არჩევნების განცხადებების მიცემა შეიძლება.

გაერთიანებული სიები ერთად იქმნება მიღებული. თვითეულ ჯგუფს უფლება ეძლევა ჯერ ადგილობრივ სიების წარმოდგენა და შემდეგ უკვე მთელ ამიერ-კავკასიისა. არჩევნების კასაცია თვით დამფუძნებელ კრებას ეკუთვნის ეს დეპეშა წარდგენილ იქმნა ამიერ კავკასიის კომიტეტის საგანგებო სხდომაზე, როდესაც ჩხენკელი თავმჯდომარეობდა და რომელზედაც მუშ. და ჯარ.-კაც. დეპ. საბ. აღმას. კომიტეტის და ქალაქის საარჩევნო კომიტეტის წარმომადგენელებიც იყვნენ. გადასწყვეტეს, რომ ფ. ფ. კოკოშკინის დეპეშის განხილვა დღეისათვის გადაიდოს და ბკოპაზე მოიწვიონ რეგიონალიზაციონური, პარტიული და ნაციონალური ორგანიზაციები. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა განიხილა აგრეთვე საკითხები იმ ორგანოებისა, რომელნიც დამფუძნებელ კრების საარჩევნო საქმეებს განაგებენ. დადგენილია განსხვავება იქონიონ ადმასრულებელსა და საკანტროლო ორგანოთა შორის.

ადმასრულებელ ორგანოებად ჩაითვლებიან სოფლის ადმასრულებელი კომიტეტები, საკონტროლო ორგანოებად კი მაზრების ადმასრულებელი კომიტეტები.

რაც შეეხება საარჩევნო სიების შედგენა, გადაწყვეტილია ადწერა კომლობით მოეხდეს, ამასთანავე თვითეულს ბარათში შეტანილ იქმნება სახლის უფროსი, მისი ოჯახობის წევრები, მომუშავე და მოსამსახურენი. ყველა ბარათები გროვდება სახლის პატრონთა გვარის ალფამეტით. სიების შედგენა რაიონებში უნდა მოხდეს, სხვათა შორის თვითეულ რაიონად მიღებულ უნდა იქმნეს სოფელი 2,000 კაცით. გადაწყვეტილია საარჩევნო ხარჯებისათვის ჯერ-ჯერობით ეთხოვოს დრ. მთავრობას 200,000 მანეთი და გაღებულ უნდა იქმნეს ათას მანეთობით გუბერნიის თვითეულს მაზრაზედ. დადგენილია დეპეშით ეცნობოს საგუბერნიო და სამაზრო რწმუნებულებს, რათა ყოველგვარი შემწეობა აღმოუჩინონ რეგისტრატორებს აღწერისას, და დეპეშითვე აცნობონ ხოლმე კავკასიის საგანგებო კომიტეტს მუშაობის მიმდინარეობა.

წერილი გათომიდან

„თვითგამორკვევა" და ბათომის სოციალისტ-რევოლუციონერთა საარჩევნო სია.

გაზეთ „დენ სვობოდა"-ში წერილია დასტამბული ბათომის საქალაქო არჩევნების გამეშმო მინხდარ ერთი ამბის გამო. ავტორი გულ-წყრომილი ეკამათება სოციალისტ-რევოლუციონერებს. ამბავი ასეთია: როგორც ყველა ქალაქში, ისე ბათომშიაც, საქალაქო საარჩევნო კამპანია დაიწყო. ყველა პარტიამ თავისი საკანდიდატო სიები დაამზადა. ასეე მოქეულან, რასაკვირველია, ბათომელი სოციალისტ-რევოლიუციონერებიც. მათი სიის ნომერი—2-ა. მიუხედავად იმისა, რომ ბათომი ხელოვნებით ქართული ქალაქია, სადაც ასი პროცენტი თუ არა 95 მაინც ქართველობაა, სოციალისტ-რევოლუციონერების კანდიდატთა სია მთლად უცხო ერთა წარმომადგენლებით ყოფილა სავსე. № 2 სიის ავტორებს ალბად ეცოდინებოდათ, რომ ამგვარ სიას მოქალაქეთ ხმებით ვერ გაიყვანენ მოქალაქე ნიმუდამ იშოვნიან საკუთარ ხალხს ასარჩევად. დარწმუნებულნი ვართ, რომ მომხდარიყო უბედურება და ბათომი მთლად სოციალისტ-რევოლუციონერების პარტიის წევრი გამხდარიყო, მაშინაც ვერას გახდება სია № 2. ქართველ ხალხს რაც უნდა იყოს, მაინც აქვს თავისი ეროვნების შეგნება. ეს უნდა იცოდნენ ბათომელმა სოც.-რევოლუციონერებმა. იციან კიდეც. მაშასადამე მათ სხვა ელემენტების იმედი ჰქონიათ, როცა თავიანთ სიებს სწერდნენ. ეს ელემენტები ადგილობრივი მეციხოვნე ჯარია. ალბად ამის იმედით ჰსურთ თავიანთ სიას გაამარჯვებინონ. ზემოდ დასახელებულ წერილის ავტორი სამართლიანად შენიშნავს „სოციალისტებს", რომ ასეთი რამ მეტად შეუწყნარებელიაო. ჯარი, მეტადრე ამ ომის დროს, ყველგან სტუმარია, დღეს აქ არის, ხვალ სხვაგან. მისთვის ბათომს, ქუთაისს, თუ გორს ერთი მნიშვნელობა აქვს, ყველა ქალაქი მისთვის უცხოა და ქალაქთა ინტერესები მას არ აინტერესებს. თუ დღეს ვთქვათ ჯარმა ბათომში აირჩია კაცი, ხვალ ჯარი ბათომს რომ თავს დაანებებს, არჩეული ნიადაგ გამოცლილი დარჩება, ჯარი კი, სადაც მივა იქ თავისი არჩეული არ ეყოლება. მთავრობამ თუ ჯარს საარჩევნო უფლება მისცა, იმიტომ კი არა, რომ მას ადგილობრივ მოსახლეობის ინტერესების წინააღმდეგ პარტიათა ინტერესები დაედვა. ეს მხოლოდ მადლობა იყო იმ ღვაწლისა, რაც ჯარმა რევოლუციას დასდო. მაგრამ ამ მოსაზრებებს თავი დაანებოთ. ბათუმელ სოციალისტების მოქმედება სხვა მხრივ არის საინტერესო.

სოც.-რევოლიუციონერები, მოგეხსენებათ, რუსეთში ერთად ერთი რუსული პარტიაა, რომელიც ხმა მაღლა იცავს ერთა თავისუფლებას და თვითგამორკვევის უფლებას. თავის პროგრამის მიხედვით იგი პირველი უნდა ყოფილიყო საქალაქო არჩევნებში, ქალაქთა, ასე ვსთქვათ „ნაციონალიზაციის" საქმეში. ეს საქმე თუ მათი ინიციატივა არ იქნებოდა, მათ მხარი მაინც ძლიერად უნდა დაეჭირათ მისთვის. ნამდვილად კი, როგორც ვხედავთ... თვითგამორკვევის „სოციალისტების" პრინციპი პარტიულ ინტერესებს ენაცვალა და ეს ინტერესი ალბად „ინტერნაციონალიზმის" იდეით გამთილდა. ჩვენ გვესმის ბათუმელ ქართველთა ალშფოთება, მაგრამ ვანუგეშემთ და ვეტყვით, რომ თუ წინედ იმედი ჰქონიათ ერთა თვითგამორკვევის სოციალისტების პრინციპისა, მოტყუებულან.

ამ პრინციპს მათთვის და მათს შეგნებაში ძალა არას დროს ჰქონია. იგი მუდამ ეროვნულ საკითხის მიმფეზეჩელი იყო და პროგრამაში მხოლოდ აგიტაციისა და პროპაგანდისათვის ჰქონდათ ჩაწერილი.

ი. ტარიშვილი.

პატარა ფელეტონი

მილოცვის წერილი

დაო ანუშკი!

გულით და სულით მოგილოცავ შენს ქალის გაბედნიერებას! გავიგე: მშვენიერი პარტია გაუკეთებია, ემაგაზე იტყვიან: „ქალი ჯდეს—ბედს ელოდესო". ეხუმრები ოფიციანტ-ენინბ

* * *

I

მიყვარს, ოდეს ცა მრისხანე
ელავს, ჭექავს, ციცხლს აკვესებს,
როს ზესკნელი მკერდს იხოკავს
და ქვესკნელი ზარს აკვნესებს,
როს მთრთოლვარე გარესკნელი
ნისლსა და ჯანყს შეუბურავს
და ეთერის სამფლობელო
ჯოჯოხეთის ალში სცურავს.—
— ეს მაგონებს სატრფოს რისხვას,
იმის ბაგით ციცხლთა ფრქვევას,
და ქედს ვიხრი მის წინ ლოცვად,
სხვა თუ უძღვნის ამ დროს წყევას...

II

მიყვარს, როცა ცის კიდური
სამაცდურით მოკიანთობს,
როს ღრუბელთა ნაფლერთებში
მზისა სხივი მოჭიატობს;
მთა, ამაყი, ცის ემბაზში
პირს იბანს და ქოჩორს ირხევს
და სამშობლოს ფიქრთა გროვას
თეთრ ლეჩაქად ტანზე იხვევს.—
— ეს მაგონებს სატრფოს ღიმილს,
უკვდავების ზღაპრულ წყაროს,
და ორფეის ჩანგითა ვთხზავ
მისთვის ფსალმუნს, სანარნაროს...

განდეგილი.

ბით ყოფილა სავსე. № 2 სიის ავტორებს ალბად ეცოდინებოდათ, რომ ამგვარ სიას მოქალაქეთ ხმებით ვერ გაიყვანენ მოქალაქე ნიმუდამ იშოვნიან საკუთარ ხალხს ასარჩევად. დარწმუნებულნი ვართ, რომ მომხდარიყო უბედურება და ბათომი მთლად სოციალისტ-რევოლუციონერების პარტიის წევრი გამხდარიყო, მაშინაც ვერას გახდება სია № 2. ქართველ ხალხს რაც უნდა იყოს, მაინც აქვს თავისი ეროვნების შეგნება. ეს უნდა იცოდნენ ბათომელმა სოც.-რევოლუციონერებმა. იციან კიდეც. მაშასადამე მათ სხვა ელემენტების იმედი ჰქონიათ, როცა თავიანთ სიებს სწერდნენ. ეს ელემენტები ადგილობრივი მეციხოვნე ჯარია. ალბად ამის იმედით ჰსურთ თავიანთ სიას გაამარჯვებინონ. ზემოდ დასახელებულ წერილის ავტორი სამართლიანად შენიშნავს „სოციალისტებს", რომ ასეთი რამ მეტად შეუწყნარებელიაო. ჯარი, მეტადრე ამ ომის დროს, ყველგან სტუმარია, დღეს აქ არის, ხვალ სხვაგან. მისთვის ბათომს, ქუთაისს, თუ გორს ერთი მნიშვნელობა აქვს, ყველა ქალაქი მისთვის უცხოა და ქალაქთა ინტერესები მას არ აინტერესებს. თუ დღეს ვთქვათ ჯარმა ბათომში აირჩია კაცი, ხვალ ჯარი ბათომს რომ თავს დაანებებს, არჩეული ნიადაგ გამოცლილი დარჩება, ჯარი კი, სადაც მივა იქ თავისი არჩეული არ ეყოლება. მთავრობამ თუ ჯარს საარჩევნო უფლება მისცა, იმიტომ კი არა, რომ მას ადგილობრივ მოსახლეობის ინტერესების წინააღმდეგ პარტიათა ინტერესები დაედვა. ეს მხოლოდ მადლობა იყო იმ ღვაწლისა, რაც ჯარმა რევოლუციას დასდო. მაგრამ ამ მოსაზრებებს თავი დაანებოთ. ბათუმელ სოციალისტების მოქმედება სხვა მხრივ არის საინტერესო.

სოც.-რევოლიუციონერები, მოგეხსენებათ, რუსეთში ერთად ერთი რუსული პარტიაა, რომელიც ხმა მაღლა იცავს ერთა თავისუფლებას და თვითგამორკვევის უფლებას. თავის პროგრამის მიხედვით იგი პირველი უნდა ყოფილიყო საქალაქო არჩევნებში, ქალაქთა, ასე ვსთქვათ „ნაციონალიზაციის" საქმეში. ეს საქმე თუ მათი ინიციატივა არ იქნებოდა, მათ მხარი მაინც ძლიერად უნდა დაეჭირათ მისთვის. ნამდვილად კი, როგორც ვხედავთ... თვითგამორკვევის „სოციალისტების" პრინციპი პარტიულ ინტერესებს ენაცვალა და ეს ინტერესი ალბად „ინტერნაციონალიზმის" იდეით გამთილდა. ჩვენ გვესმის ბათუმელ ქართველთა ალშფოთება, მაგრამ ვანუგეშემთ და ვეტყვით, რომ თუ წინედ იმედი ჰქონიათ ერთა თვითგამორკვევის სოციალისტების პრინციპისა, მოტყუებულან.

ამ პრინციპს მათთვის და მათს შეგნებაში ძალა არას დროს ჰქონია. იგი მუდამ ეროვნულ საკითხის მიმფეზეჩელი იყო და პროგრამაში მხოლოდ აგიტაციისა და პროპაგანდისათვის ჰქონდათ ჩაწერილი.

ი. ტარიშვილი.

ტყე-ველი და სოფლები სწყდება და ადამიანის თვალწინ ტიტველა, ხრიოკი გორაკები შირაქისა, ალიაზლორი და აჯინიურისა, გადაგეშლებათ. ნამდვილი, შეუდარებელი კონტრასტია მისაა და საინგილოს შორის, აქ ტურფა, მოზიზლავი ბუნება, აქ ხე-ხეს ეჯიბრება არა მე უნდა გაგასწრო და შეხზედ ჩქარა გავიზარდოვო, აქ მთის ცელქი ნაკადულნი თავისმტვრევით მიექანებიან ბარისაკენ და შეჰყეფენ და ეფხიზლებენ იქაურობას, იქ კი ტიტველი, უსულდგმულო, ტიალი, მშრალი გადამხმარი ხრიოკები უწყალო და უადამიანო.

ასეთია ბუნების ეინიანობა. ასეთია კასრის საყდრის გადასახედი, რომელიც ამაყად გადასცქერის მართლა რომ დარაჯსავით მის ფეხქვეშ გართხმულს საინგილოს ბუნებას და შეუპოვრად მიმოავლებს თვალს ყოველივეს, არაფერი არ გამოეპარება მის გულისყურს თუ კი რამ საყურადღებო მოხდა ბარში მაშინვე მის გულს ისარივით მოხვდება ხოლმე და ისიც ახუმრდება, ამ-ძრავდება.

დღეს კიდევ ამ სამებობა დღეს თითქოს უფრო კეკლუცად მორთულიყო კასრის საყდარი, უნდოდა თითქო უფრო გულუხვობა გამოეჩინა და ფიანდაზად გადაშლოდა ყველას ვინც კი ამ დღეს არ დაეზარებდა და ეწვევოდა მის ხავს მოკიდებულს დროთა და ვითარებისაგან ძველს სამლოცველოს. დღეს ხომ აღდგომის დღესასწაულებთან ერთად აღდგომა იყო ბუნებისა, განახლება იყო ზამთრობით მძინებულ-მომკვდარის ბუნებისა. ზამთრის ძილისაგან გამოფხიზლებული ბუნება ჯერ კიდევ ბურანში იყო, ჯერ მხოლოდ თვალებს იფშვნეტავდა და ილამაზებდა. ოდნავ ამწვანებული მთის ფერდობი, ყოველ ჩირგვის ქვეშ აყვავებული უხვად მოფენილი ია-ენძელა კიდევ უფრო აცხოველებდა ამ ბუნების სიდიადეს და მიმზიდველობას. შორს ბარად კიდევ წითლად აყვავებული ატამი, ჭერამი, თეთრად გადაპენტილი ტყემალი, ქლიავი და სხვანი, ხომ ერთი-ორად უფრო მომხიბლავად ჰქმნიდნენ იქაურს სანახაობას. კაცს უნდოდა მიყრდობოდა კასრის საყდარის კიდეს, მის დახავსებულს კედლებს, მომხიბლავი სურათის გარემოცული შთანთქმულიყო და ესრედ უძრავად მოჯადოებული მიჰკრობოდა ზედ, შესისხლხორცებოდა ამ ბუმბერაზობას. და განა შესაძლებელი იყო ამ ახალ გამოზაფხულებაზედ უკეთესი სურათის, უკეთესი ბუნების სიდიადისა და ხატობის ნახვა.

კაშკაშა დღეს, მშვენიერს ამინდს, დღეს ჩვეულებრივზედ უფრო მეტი ხალხი მიეზიდნა კასრის საყდარზედ, თითქმის ყველა მახლობელი სოფელი იქ იყო. ყველა ახალს სადღესასწაულო ტანისამოსში გამოწყობილიყო. აგერ კაცთაგან განცალკევებული ახალგაზრდა ქალიშვილები, ათასფერ ინგილურს აყვავებულს ტანისამოსში გამოწყობილნი, კოხტად და მოხდენილად, როგორ შესდგომიან მთის ფერდობის ცალფეხა გზას, თითქოს ათასფეროვანი ლამაზ პეპელათა გუნდიაო. აგერ კიდევ კაცებს სანოვაგით დატვირთული ცხენები მიუდით საყდრისკენ. კაცი-კაცს მისდევს, ცხენი-ცხენს, ყმაწვილი ბერიკაცს და ყველა ესენი ერთი-ერთმანეთზედ ძაფით გადამბულსავით საყდრისკენ ეშურებიან.

ყველანი საყდრისაკენ ამ ძველ სამლოცველოსაკენ ეშურებიან, მრავალი ძველის პირქუშის დროის მოგონებანი არიან ჩაქსოვილნი ამ საყდართან. იმ ძველის დროის მოგონებანი, როცა ლეკები პარ-პაშმდნენ მთელს საინგილოში და საბრალოს სულ შეხუთულს ინგილოს მხოლოდ ქურდულად-მოპარვით შეეძლო აქ მოსვლა და სანთლის დანთება. ეხლა ინგილო წელში გამართულია, თამამად მოდის აქ, ანთებს სანთელს, ეყედრება თავის ძველ ხატს, რომ ბუნების განახლებასთან ერთად უფალმა ისიც არ დაივიწყოს და უხვი მოსავალი მისცეს. აქვე ჰკლავს ზვარაკს, ქათამს, სვამს ზედმეტ მიტანილ ღვინოს და ბუნებასთან ერთად მხიარულებს და დროებით შვება-ლხენას ეძლევა.

აგერ მღვდლებმა დამწყალობელება გათავეს. ხალხი დალაგდა, ზოგ ადგილას უკვე საუზმე სჭამეს, ზოგან კი გაცხარებული ციკვა-შიპრობაა.

რა საუცხოოა ამ აფერადებულ ბუნებასთან ერთად შეხამებული ხალხის ციკვა-მხიარულება. ბუნებასა და ხალხს თითქოს პირობა მიუციათ ერთმანეთისთვისაო და ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი ერთმანეთს აღდგომა-განახლებას ულოცავენო ციკვა-შიპრობით ეგებებიანო. მაგრამ, ამასთანავე რა მომხიბვლელია ინგილო ახალგაზრდათა ნელი, წყნარი შიპრობა,[1]) აი გაიხადა ჩვეულებრივი ქოშები, ან ჩუსტები ახალგაზდა ქალიშვილმა, ნელად გასრიალდა ახალს მოლზედ ჭრელის სურათებიანის წინდებით, მარდათ, კეკლუცად, მოხდენილად გაშალა ხელი და საყვარლად ჩამოუარა, მას მიჰყვა მეორე ქალიშვილი, მესამე, გაჩაღდა სამაია. ბოლოს მათს კვალს გაედევნება ახალგაზდა თავმომწონე ჭაბუკი ამოიღებს ჯიბიდან ქალალდის ფულს სათითაოდ ჩამოურიგებს ყველა მოთამაშეს. იმათაც მორცხვად ქალალდის მარტო ნაპირზედ მოჰკიდეს ხელი ნაზად, კრძალვით და ასე ქალალდის გათამაშებით განაგრძეს შიპრობა. გაათავეს შიპრობა, ზურნა გრიალებს, სამალლობელს ყრავს. ეხლა სხვები დაიწყებენ შიპრობას, გაიმართება ახალი სამაია და ასე თანდათან. შემდეგ, როცა ასეთის თამაშით გულს იჯერებენ, კაცები იწყობენ პირველი თამაშობას და მერე ქალებს გაიწვევენ ხოლმე სათამაშოდ.

ამ დროს, როცა ყველანი ასეთს მხიარულობას მისცემოდნენ და ბუნებასთან ერთად ხარობდა და იშვებდა, ამ საერთო ფერხულს თითქოს განზედ გასდგომოდა სამრალო ქერიმა [2]), რომელიც უსიცოცხლოდ დაყიალობდა და თითქოს რაღაცას ეძებსო, ხან აქ, ხან იქ მივიდოდა და უმალვე უკან გამობრუნდებოდა. მას თითქოს ტოლი არა ჰყავსო, ეულად დაიხლაზნება და უსიცოცხლოდ მთლად კაეშან-მორეული გამოიყურება. ახალგაზდა მოხდენილ ქერიმას, სხვებზედ ნაკლებ არ უყვარდა მხიარულება, სხვებზედ ნაკლები და თავმომწონე მოშიპრავე არ იყო, მაგრამ კარგა ხანია გუნებაზედ აღარ არის, თითქოს ნაძალადევი იყო მისი აქაც წამოსვლა, იგი დაღვრემილია, თავგაქინდრული, თითქოს ჩამკვდარია ძველად მხიარული და მუდამ მოღიმარი ჭაბუკი. მაგრამ ამ საერთო მხიარულობის დროს მისი კაეშნისთვის, მისი დარდისთვის ვისა სცალიან, ვინ მიაქცევს ყურადღებას ამ აღტყინებულ ხატობის დროს.

ბოლმა და კაეშანი დიდი ხანია შეჰპარვოდა ქერიმას. მეზობლის თვალჟუჟუნა ქალიშვილი გულუსტა, რომელიც მთელს ქვეყნიერებას ურჩევნოდა, რომლისთვისაც მზად იყო სიცოცხლეც კი შეეწირნა თუ საჭიროება მოითხოვდა, ეხლა სხვის საკუთრება, სხვის მეუღლე გამხდარიყო. რამდენი ხანი იყო, რომ ერთმანეთის მიჯნურები იყვნენ, რამდენი ხანია რომ გულუსტის სიცოცხლით სავსე არსება და გული და სული მისკენ იყო და რა ბედნიერი იქნებოდა ქერიმა, რომ გილუსტა და ის შეუღლებულნ ყვნენ. მაგრამ არ მოხდა ეს და ჩვეულებრივ მხიარული და ლხინისადა შიპრობის მოთავე ქერიმა ეხლა კაეშნით მოცულია, მისი გული მკვდარია, მიხწნეული უსიცოცხლო.

არ მოხდა, ვერ ასრულდა მისი გულის წადილი, ქალის მშობლებმა არ მოიწონეს, არ მისცეს. ბევრს ეცადა ქერიმა, აქეთ ეცა, იქით ეცა, მაგრამ ვერსად ვერაფერს გახდა, გილუსტ სხვას მიათხოვეს. საცოდავად იტანჯებოდა ქალიც, ჩუმად ღვრიდა ცრემლს, მაგრამ ვინ რასა ჰკითხავდა, ვინ რა ანგარიშს გაუწევდა მის გულის წადილს. ბევრიც რომ მოენდომებინა ვერ გაამხელდა თავისს გრძნობას, ვერავის განუცხადებდა ამას გილუსტა, ეს ხომ სირცხვილი და თავის მოკვლა იქნებოდა ოჯახისათვის, მით უმეტეს, რომ იგი უკვე ბავშვობაშიგე ინგილოთა ჩვეულების თანახმად, სხვაზედ იყო დანიშნული. უკვე ნიშანი ჰქონდათ მიღებული და ნიშანის გატეხა ხომ ადათის ძალით კაცის მოკვლა იყო. გინდაც ეს არა ყოფილიყო ქერიმა ღარიბი კაცის შვილი იყო და საით იშოვიდა ოც-ოცდახუთ თუმანს ფულს, რომელსაც სამამისო ფულად ითხოვდენ გილუსტას მშობლები.[3]) მაგრამ ქერიმამ მაინცა სცადა და უკანასკნელს საშუალებას მიჰმართა. ქალის მოტაცების მოწყობა სცადა, მისი რამდენიმე ხნით ტყესა და ღრეში შეფარება, მაგრამ ცდამ აქაც ამაოდ ჩაუარა, გილუსტას მშობლებმა მეზობლების დახმარებით ჩქარა გაიგეს ყოველივე და დროზედ ჩაუშალეს განზრახვანი.

---

*) ასეთი სახელი ძველის დროიდანვე დარქმევია საყდარს. ხალხის გადმოცემით იგი მეშვიდე საუკუნეში აუშენებია მეფე არჩილს.

[1]) შიპრობას საინგილოში ციკვა-თამაშობას ეძახიან.

[2]) ქრისტიან ინგილოებშიაც ჯერაც ისევ შენახულია მუსულმანური სახელები და ქრისტიანული სახელების მაგივრად იმათა ხმარობენ.

[3]) საინგილოში ჩვეულებად არის, რომ სასიძომ სიმამრს უნდა მისცეს ქალში ფული ათიდგან—ოცდახუთ თუმნამდის. ეს ჩვეულება ამ ჟამად თანდათან ვარდება.

ეხლა გილუსტა სხვისაა, ქერიმა გული კი მკვდარია, მაგრამ ამას ვერ შეურიგდება და ვერც შერიგებია ქერიმა. და განა ადვილი საქმე იყო მთელის წლობით მეზობლად ერთმანეთის ცქერა, ერთმანეთთან ჩუმი და უჩინარი არშიყობა, განმტკიცება იმ რწმენისა, რომ იმათ ურთ ერთი უყვართ და ერთმანეთს უნდა ეკუთვნოდნენ, რაზედაც ეჭვი არც ერთს არა ჰქონდა, ვიდრე ყოველივე მათთვის უჩინარი დაბრკოლებანი არ გამოირკვნენ და მერე, მერე უეცრივ სულ რამდენიმე კვირის განმავლობაში ყოველივე ამის დანგრევა, დაფუშვა, განიავება იმ გრძნობისა, რომელიც ისე სათუთად აღზარდეს და შეიმკვლელეს.

ნადვლიანად დაყიალობს ქერიმა, რალაცას ეძებს, აქეთ-იქით იხედება და ყველგან შიპრობასა და წვეულობას გვერდს უვლის, არაგისთან არ მიდის.

მაგრამ აგერ ერთს ჯგუფში დაინახა ის, ვისთვისაც გული უკვდებოდა და რომელიც ეხლა სხვისა იყო. გაეშურა იქითკენ, იქ უკვე გახურებული შიპრობა იყო, სამაია გაეთავებინათ და ეხლა ქალ-კაცი ერთადა შიპრობდნენ. ზურნის ხმა ხალხს აყრუებდა, ერთნი მოთამაშენი მეორესა სცვლიდნენ, ხალხი მხიარულობდა, კისკისობდა, და ყველას სიხარული და ლადობა ეტყობოდა. ქერიმა შეერია ხალხში, გაიტაცა ხალხის მხიარულობამ, თითქოს კაეშანი გადაეყარა, ისიც საერთო ფერხულში ჩაება. წინანდელი სული, სიცოცხლე და ძალა მიეცა. ამ დროს აქეთ-იქიდამ შემოსძახეს:

— ქერიმა რატომ არ შიპრობ, გადა[4]) რა ღმერთი გაგწყრომია.

— ბიჭო შენი მოხდენილი შიპრობაც გვაჩვენეო რა ხესავით გაჩერებულხარ?

ქერიმამ უმალ ჩუსტები გა ძრო და მესტების ამარა გავარდა, ციბრუტივით დატრიალდა, დაუარა ისე კოხტად, მოხდენილად და სხარტად, რომ ბევრს ახალგაზრდას შეენატრებოდა მისი ცეკვა, მერე შესდგა, ქუდი მოიხადა და თავი დაუკრა გამოსათამაშებლად გილუსტს, რომელიც იქვე მოთამაშეებში იდგა და იქაურობას არა სცილდებოდა, თუმცა მამამთილიანთ დააპირეს წასვლა სახლისაკენ, ჩალაგდნენ.

გილუსტაც გაჰყვა მთლად აწითლებულ-დარცხვენილი. დატრიალდნენ ორთავენი, ისეთის მოხდენით, ისეთის იერით ისეთის არაჩვეულებრივის აღტაცებით და ალმაფრენით უყურდნენ რომ თითქოს მისცურავდნენ, მისრიალებდნენ და დედამიწას ფეხს არ აკარებენო. ხალხს უკვირდა ეს თავდავიწყებითი გატაცებული შიპრობა და მთელი თვალი და გულის ყური მათზედ დაერჩენოდა და ჰკვირობდა. ისინიც თითქოს არ ათავებდნენ და ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ აბა ვინ უფრო ჩქარა დაიღლებაო.

ამ დროს გილუსტას ქმარს აბდულას, რომელიც გულღრძო და ბოროტი ადამიანი იყო ამბავი მიუტანეს, რომ გილუსტა ქერიმას ეშიპრება, იმას აღარა სცილდება და სახლში აღარ აპირებს წამოსვლას. შეზარხოშებული აბდულასთვის მეტიც არ იყო საჭირო, იმან დიდი ხანია იცოდა, რომ გილუსტასა და ქერიმას დიდი ხნის მეგობრობა ჰქონდათ და ეხლა ამის გაგონებით ხომ სულ გადირია. ფიცხლად გაიქრა, შეერია ჩუმად ხალხში და რა დაინახა გილუსტა და ქერიმა გატაცებით გამალებული მოშიპრავენი, მაშინვე შეუნჩნევლად წინ წაიწია, ერთს თვალის დახამხამებაში იშიშვლა ხანჯალი და შიგ გულში ჩასცა ქერიმას ისე მარდათ და მოხერხებით, რომ მისი შეჩერება ვერავინ მოახერხა. უსულოდ დაეცა ქერიმა ძირს, ტყვია ნაკრავ ფრინველისავით.

კეკლუცი ბუნება და ხატობა ხალხისა მოიწამლა და შეიბღალა, ბუნება მოიქუშა, ხალხის გოდება-აღშფოთებაკვნესას ვითომც ხმა მისცა, ცრემლები გადმოყარა.

ზ. ედილი.

ს. კაკი.

სოფლის გუნება

მეტად დინჯად და დაფიქრებულად შეჰხვდა სოფელი რევოლუციას. თითქოს წინდაწინ იცოდა რაც მოხდებოდა, თითქოს გამოანგარიშებული ჰქონდა მომავლის ნაბიჯებიო, ისეთი სიფხიზლის და სადი მსჯელობის კვალი აჩნდა ყოველ მის სიტყვას, ყოველ მის აზრს. ის თანდათანობითი განვითარება იმედებისა და ყოველივე იმისი, რაც ლოდიკურად გამომდინარეობდა მის ლაპარაკში და რაც მისი აზრით ამ რევოლუციას უნდა მიეცა მისთვის, მაჩვენებელი იყო ჩვენი გლეხკაცის პოლიტიკურად მოწყფებულებისა; გულში სხივი ჩაესვენებოდა კაცს, იმედით ადევსებოდა. ჩვენი ერის დიადი სული კვლავ ცოცხალი იყო, ასჩვიდმეტი წლის ვერაგულმა მტერ-მოყვარეობამ ვერაფერი დაგვაკლო. ყველგან სიმშვიდე, ყველგან სიკეთე... ასე იყო რევოლუციის პირველ დღეებში, სანამ ჰაერი მოიწამლებოდა ქვეყნის ზოგიერთ მოჭირნახულესაგან. დღეს მდგომარეობა უკვე შეცვლილია, დღეს უკვე ჩვეულებრივი სიდინჯე თითქმის მიტოვებულია, დღეს დინჯი, ძველებური მსჯელობა ხშირად აღარ მოისმის. დღეს გლეხის გულში მხოლოდ ცუდ სურვილს გაუღვიძნია... მოთმინების ფიალა აივსო... ქვენა გრძნობანი დღითი-დღე იღვიძებს ხალხში და შეიძლება დღეს არა ხვალ მთელი თაგის სიძლიერით იფეთქოს ამ დამღუპველმა ინსტიქტებმა და მაშინ ძნელი ღა იქნება მისი შეჩერება და ჩვენს წინაშე აღიმართება დიდი საფრთხე, რომელიც ყოველივე იმედებს დაანამარებს შეიძლება ითქვას, რომ ასეთი მდგომარეობის შექმნა ჩვენი პარტიების ბრალიც იყოს. მათი ხალხში გამოსვლა ასე წინდაუხედავად და ერთმანეთზე ამხედრება, ერთი-მეორის დასამცრეცელად სსვა და სხვა ხრიკებისათვის მიმართვა, ზოგიერთი წოდების დახასიათება ბევრჯელ საშინელ ფერადებით—ყოველივე ამან აამღვრია ჩვენი ხალხის სული და ცივი გონების ადგილი ცუდმა ინსტიქტებმა და ამდვრეულმა გულმა და გრძნობამ დაიპყრა. დღეს როდესაც გაიგონებენ ხოლმე სხვა და სხვა პარტიების სახელს, გულ-ნატკენი იტყვიან ბევრჯელ: ძმაო რა გინდათ ჩვენგან, ასეთ ნაირად დაყოფილხართ და გინდათ, რომ ხალხი აურ-დაურიოთ, ერთი აქეთ წაიყვანოთ, მეორე იქით და ერთი ცოდო დაატრიალოთ ამ ქვეყნადაო. ხო იცით, ხალხი თუ ერთი აირია მერე აღარავის დაინდობს.

მართლაც ამგვარ პირობების შემდეგ პარტიულ ჟინის გატანა ხალხში დიდი ზარალით დაგვირგვინდება და შველა ძნელი-ღა იქნება. მათი ზემოთ მოყვანილი სიტყვები ეს ქარის ქროლვა არ არის—მთელი ხალხის გულისთქმაა. ვისაც საქმის გაკეთება ჰსურს, გავიდეს ხალხში, ხხოლოდ კულტურული მუშაობა გასწიოს, ებრძოლოს გადგომებულ ქვენა გრძნობათ და ცუდ ინსტიქტებს, თორემ ვაი თუ შემდეგ უკვე ძალიან გვიან იყვეს.

ნ. კე—ლი.

რუსეთი და ფინლანდია

ფინლანდიის მოუფლობელმა მოქმედებამ, დამოუკიდებლობის განსახორციელებლად საზოგადოებრივი წრეები დიდად აალაპარაკა. სოციალისტურ ელემენტებმა, რომელნიც შეჯგუფებულ არიან მ. და ჯ. კ-თა დეპუტატების საბჭოს აღასრულებელ კომიტეტის გარშემო (ს.-დ. და ს.-რ.) განაცხადეს, რომ ფინლანდიის განზრახვანი არც ისე საშიშია, როგორც ეს პირველადვე გვეჩვენება. ზემოხსენებულ წრეთა წარმომადგენელნი ფინეთის მოთხოვნ ლებებს სამართლიანად ჰსთვლიან და მ. და ჯ-თა დეპ. საბჭომ ხომ აღიარა კიდეც ფინეთის სრული ავტონომია, ოღონდაც სამხედრო და გარეშე პოლიტიკის საქმეები ულრეობის გამო სხვა დროისთვის გადასდო. ასეთნაირ რეზოლუციას საბჭო განსაკუთრებითი სოლიდარობით ეპყრობა და აკი გაგზავნა კიდეც თავისი თავმჯდომარე ავქ ენტიევი—ფინლანდელ ს.-დ.-თან მოსალაპარაკებლად საბჭოთა რეზოლუციის პლატფორმის ნიადაგზე. სოციალისტური წრეები უარყოფით შეეგებნენ მხოლოდ ფორმას, რომელიც აბუჩად იგდებს დროებით მთავრობას.

უფრო ზომიერი წრეები არსებითად უარ-ყოფით ეკიდებიან ფინეთის განზრახვათ. ისინი კომპეტენტურად სთვლიან—ფინეთის საქმე დამფუძნებელმა ყრილობამ გადასწყვიტოს, ხოლო ფინეთის სეიმის უმრავლესობის განზრახვას იგინი რუსეთის დღევანდელ სისუსტეს აბრალებენ.

ამავე აზრს იზიარებენ არა ხხოლოდ ხალხის თავისუფლების პარტიის წარმომადგენლები, ზოგიერთი შემთხვევაში შრომის ჯგუფელების და ხალხურ-სოციალისტურ პარტიის წარმომადგენლებიც.

ავქსენტიევი.

გლეხთა დეპ. საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი ავქსენტიევი, რომელიც ახლახან ჩეიძესთან და სხ. ერთად ჰელსინგფორსიდან დაბრუნდა—ამბობს:—უნდა ვსთქვა, რომ ჩვენს დელეგაციას ოფიციალური მისია არ ედვა საფუძვლად. ჩვენს წასვლას ინფორმაციული მიზანი ჰქონდა. ჩვენ მივმართეთ ამხანაგ ფინელებს, რათა გამოეაშკარავებინათ საკითხი და ჩვენც ჩვენი შეხედულობა გამოგვეთქვა. ეს შეხედულობა ნათელია—ის შემუშავებულია საბჭოთა რეზოლუციაში დროებით მთავრობის მიმართ, რომელშიაც აღიარებულია ფინლანდიის უფლებანი. გლეხთა დეპუტატების საბჭოც ამ თვალსაზრისით ჰხელმძღვანელობს.

ფინლანდიის ავტონომიის განხორციელებაში მონაწილეობას უნდა იღებდეს დროებითი მთავრობაც. ჩვენ გადაჭრით განვუცხადეთ ჩვენს ფინელ მეგობრებს, რომ დროებითი მთავრობა ისეთს როლს თამაშობს, რომ უიმისოდ ფინეთის საკითხის გადაწყვეტა შეუძლებელია. ფინელთა მიერ შემუშავებულ კანონ-პროექტში საჭიროდ ვცნობთ ცვლილების შეტანას. მე ვუწოდებდი მათ რედაქციულ ხასიათის ცვლილებებს. ჩვენს სხდომაზე არავითარი კონკრეტიული რეზოლუცია არ გამოგვიტანია და საქმის მიმდინარეობაც არ ვიცი რა კალაპოტში ჩადგება.

ვ. დ. ნაბოკოვის აზრი.

ხალხის თავისუფლების პარტიის ცენტრალ კომიტეტის წევრი ვ. დ. ნაბოკოვი უარ-ყოფით ჰვდება ფინელთა განზრახვებს ავტონომიის შესახებ. ფინელთა საკითხის გადაწყვეტა—ამბობს იგი—დროებით მთავრობას არ შეუძლია მისი გადაწყვეტა ძალუძს მხოლოდ დამფუძნებელ ყრილობას, მით უმეტეს ფინეთის სეიმს ნაკლები უფლება აქვს ამ საკითხის გადაწყვეტაში.

ამ საკითხში არის ფინელთა სხვანაირი დამოკიდებულებაც. ამ თვალთსაზრისით—ვაღიარებ, რომ ფინელთა დამოუკიდებლობის მისწრაფება მთელს ფინეთის ერს კი არ ეკვუთნის, არამედ რამდენიმე პირს. ფინელთა მიერ წამოყენებულ კანონ-პროექტს ავტონომიის თავნებობით მოტაცების ელფერი ახასიათებს. მე აშკარად მაქვს გათვალისწინებული, რომ ეს საქმე—პარტიულია. ფინელები სცდილობენ ჩვენი სისუსტით ისარგებლონ და მე ვიტყვი, რომ ეს მოქმედება არა თუ პარტიულია, არამედ უფრო მეტი—აქტი არა ლოიალური. მე მესმის თუ რად არ ენდობა რუსეთი ფინეთს ეს წარსულის გაკვეთილებმა აგრძნობინა, მაგრამ მ. ნ. არ უნდა დავიწყოს რომ ძველ რეჟიმთან ერთად სამარეში ჩაიმარხა მისი ნაციონალ პოლიტიკის მეთოდები.

ვ. ა. მიაკოტინის აზრი.

მკაცრად ეხება ფინელთა განზრახვებს ხალხურ თავისუფლების შრომის პარტიის ცენტრალ კომიტეტის წევრი ვ. ა. მიაკოტინი.

— მის განზრახვას—მე დიდ პოლიტიკურ შეცდომად ვსთვლი. დღეს ფინეთი თითქოს გერმანეთის მოკავშირე ჰხდება თავისი თავნებობითი მოქმედებით. არ უნდა დავივიწყოთ, რომ დღეს ომის ფარგლებში ვმოქმედობთ და რომ ფინელთა მიერ ამორჩეული გზა—მოლიპულია, რომელიც მას ცენტრალ ბლოკისკენ აახლოვებს.

შეუძლებელია, რომ ფინელთა განზრახვას ჩვენ წინააღმდეგობა არ გაუწიოთ. საეწუხაროდ გრჩება, რომ მის ავტორებად ითვლებიან სახელდობრ სოციალისტები, რომელთაც ამ როლში გამოსვლა სულ არ უხდებათ. ჩვენ განვაცხადებთ, რომ რუსეთის არც ერთი სერიოზული პარტია უარყოფით არ შეჰხვდება ფინელთა უფლებების განხორციელებას. პირიქით ყველა ხელს უწყობს მის ზრდა-განვითარებას და გაფართოებას, მაგრამ სოციალისტები მცირე სახელმწიფო ინტერესებს დიდ სახელმწიფოთ ინტერესებს ჰაწირავენ.

ვ. ა. მაკლაკოვის აზრი.

— ჩემის აზრით—ამბობს ვ. ა. მაკლაკოვი დამფუძნებელ ყრილობის მოწვევამდე ფინეთის საქმე არ უნდა გადასწყდეს. ჩვენ შეგვიძლია დავადასტუროთ, რომ სამართლიანია ფინეთის მიერ აღძრული წესრიგის დამყარება, რომელიც მეფის მთავრობამ დაარღვია. ფინეთის დიდი მთავარი ფაქტიურად მიჰქრა მ. ჩქარამ! ჯერ რუსეთშიაც არ ვიცი, თუ იმპერატორის უფლება ვინ შეიცვალა ეს იურიდიულად გამოურკვეველია. საერთოდ გადაწყვეტილია, რომ უმაღლესი უფლებანი დღეს დროებით მთავრობის ხელში არის გადასული. ფინელებს შეეძლოთ განეცხადებინათ, რომ დიდი მთავრობის უფლება უნდა მიენიჭოს მეორე განსაზღვრულ პირს—რუსეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტს. ფინეთის სენატორები კი სხვანაირად ჰფიქრობენ. რუსეთის მთელ გავლენას ფინეთზე მხოლოდ გენერალ-გუბერნატორის უფლება ჰაანავს. მათის აზრით, ფინეთის ყველა საკითხები გადაწყვეტილ უნდა იქმნას სეიმის და სენატის მიერ. რაც რუსეთის საქმეებს შეეხება გენერალ-გუბერნატორს მხოლოდ Ueto ს უფლება მიენიჭება. იურიდიული სხდომა ასეთს მოსაზრებას უარყოფით შეხვდა, მაგრამ მოლაპარაკების შემდეგ ის შთაბეჭდილება გამოიტანა, რომ შეთანხმება შეიძლება, სენატორები დათმობაზე მზად არიან.

სამწუხაროდ—ჩვენ უნდა ვაღიაროთ, რომ თუ ერთს დროს სტოლიპინის აქეთ ფინეთის მიმართ ვსთვლიდით რევოლიუციონერად და უკანონოდ—ახლა ფინეთის აქტს ეუწოდებ არა თუ უკანონოდ და რევოლიუციონერად—არამედ ღალატის აქტად რუსეთის მიმართ. დღეს რაც ხდება ფინეთში გამოწვეულია რუსეთის სისუსტით მოუფიქრებელ პოლიტიკურ დოკტრინით და ყოველგვარი დათმობის სურკილებით. (რუს. ვედ.)

საგარეო ვაჭრობა რუსეთისა 1917 წელს

ფინანსების სამინისტრომ საგულისხმო ცნობები გამოაქვეყნა. ცნობები შეეხება 1917 წ. იანვარ-თებერვლის საბაჟო შემოსავალს; ამავე წლის იანვრის 1-დან აპრილის 15-მდე ვაჭრობის ბალანსს, იანვარ-თებერვლის საგარეო ვაჭრობას და იანვარში ვლადივოსტოკიდან უცხო საქონლის შემოტანას.

1917 წლის იანვარ-თებერვლის საბაჟო შემოსავალი 1916 წელთან შედარებით 42,0%-ით მეტია. 1914 წ. შედარებით კი—მხოლოდ 27,4%-ით მთავრობისა და ზოგიერთა საზოგადოდ დაწესებულებათაგან, ამ წლის იანვარ-თებერვლში წინასწარ-ბაჟის გადაუწყვეტელად გამოშვებულ საქონელზე შემოსავლის ჯამი 49,979 ათასს მანეთს უდრის.

1916 წელთან შედარებით 1917 წ. იანვრის 1-დან აპრილის 15-მდე გატანილი საქონელი 2-ჯერ ნაკლებია, 1914 წელთან შედარებით კი—7½-ჯერ. 1916 წელთან შედარებით წლევანდელ შემოტანილ საქონელზე 16,9%-ით მეტი დიახარ ჯა; 1914 წელთან შედარებით კი—29,8%-ით.

მიმდინარე წლის შემოზიდულ საქონლის ფასი გაზიდულს 545,3 მილიონ მანეთით აღემატება, მაშინ როდესაც 1916 წ. 408,0 მილ. მანეთით აღემატებოდა. 1914 წელს კი მხოლოდ—76,8 მილ. მან. 1917 წლის პირველ ორ თვეში სხვა-და-სხვა მხარეს გატანილ საქონლის საერთო ღირებულება ასეა ნაანგარიშები: დიდ ბრიტანეთში გაზიდულ საქონლის ღირებულება—2.023,000 მანეთი. დანიაში—947,000. შვეციაში—577,000 მან. საფრანგეთში—490,000 მანეთი. ნორვეგიაში 306,000 მან. და ფინეთში 19,043,000 მან.

1917 წლის იანვარ-თებერვლში შემოუტანიათ; ინგლისიდან—63.317,000 მანეთის საქონელი, ამერიკის შეერთებულ შტატებიდან—52 535,000 მანეთისა, საფრანგეთიდან 40.937,000 მ. შვეციიდან—16.071,000 მან., იაპონიიდან—7.995,000 მან. ჩინეთიდან 5.276.00 მან. ნორვეგიიდან 3.972.000 მან. და ფინეთიდან—19.265,000 მანეთისა.

1917 წ. იანვარში ვლადივოსტოკიდამ შემოზიდულ საქონლის საერთო ჯამმა 1916 წელთან შედარებით 14,8% დაიკლო. 1915—1914 წლებთან შედარებით კი საგრძნობლად იმატა (38 307,000 მან. წინააღმდეგ—7.114,000 მ. და—1.051,000.

ამ წლის იანვარში იაპონიიდან შემოუტანია 16.343,000 მ. საქონელი, ამერიკის შეერთებულ შტატებიდან 15.559,000 მან. ინგლისიდან 3.169,000 მან. და ჩინეთიდან 1.557,000 მანეთისა.

კორესპონდენცია

სოფლის ვითარება.

სოფ. ტყვიავი. თითქმის მთელ თებათვის განმავლობაში საშინელი სიცხეები დაიპირა და ყოველივე გამოგვალა. ყანები ფეხად ძალიან კარგები ჩანდნენ და კაი მოსავალსაც ელოდა, ხალხი მაგრამ უკანასკნელ ორი კვირის განმავლობაში აუტანელ სიცხეებზედ ქვენა ქარი დაერთო და მოჭირნახულეს იმედიც გაუცრუდა. ყანების დაუსრულებელი მარცვალი ადრე შეახმო. იქ სადაც დღიურზე 9-10 კოდს მოელოდნენ ეხლა ძლივს—5—7 კოდი მოვა და ისიც მშიერი მარცვალი. ამასთანავე ერთად მუშის ხელფასმა საკრძნობლად აიწია, 5 მანეთია, და ვის სახლშიც მუშა ხელი არ არის და ბრძოლის ველზეა საგონებელშია ჩავარდნილი. მუშის ფასი დღითი დღე მატულობს და შეიძლება მომკა ჩაბინავება იმათ არ ღირდეს რასაც მხოლოდ მუშა აიღებს თავის ხელ-ფასად.

სიმინდები კარგები ჩანან, მაგრამ ძალიან ცოტაა ყველგან დათესილი, და თან ცის ნამიც არსაიდან გამოჩნდა. ამბობენ თუ არ დაინამა ქოჩორს მალე ამოიტანს და ტაროს ვერ გაიკეთებსო.

საერთოდ მოსავალი პურისა, ხილისა და მომავალ სიმინდისა საშუალოზე ცუდია, თუ კოდი პური წელს 30 მანეთად იყიდებოდა შეიძლება ამის შემდეგ 40 მანეთადაც გაიყიდოს. თუ ხილში შარშან ფუთში 2—3 მ. აძლევდნენ წელს მოუსავლობის გამო 10—15 მან. აძლევენ და გამყიდავი თან დასძენს ეს 15 მან. წინანდელ 15 ამაზთან ვერა სჭრისო.

ნ. კ.

ამიერ-კავკასიის რკინიგზა

ვაგონების მოძრაობა

(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	სფ.	№ 3,	11.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	11.43	საღ.
ბორჯომისკენ	სამგზ.	№ 19,	8,20	დღ
„	„	№ 17,	8.27	დილ.
გორისაკენ	სამგზ.	№ 61,	9.10	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	9.20	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	8.54	დღ.
„	სფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-8,	11.18	საღ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	7.51	დილ.
„	სფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.48	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
გორიდან	სამგზ.	№ 62,	6.34	საღ.
ბაქოდან	სფ.	№ 8,	10.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	10.40	საღ
ყარს-ჯულფ.	სფ.	№ 3***,	8.10	დილ.

წიგნის გამოცემლობა „განათლება“ ქუთაისში

ამ უამად იბეჭდება წიგნის გამომცემლობის „განათლების“ შემდეგი გამოცემანი:

1) ქართული გრამატიკა (ფრცილი) სილ. ხუნდაძისა.
2) ქართული გრამატიკა (მოკლე) მისივე.
3) ქართული მოკლე გრამატიკა ია. ნიკოლაიშვილისა.
4) ელემენტარული გეომეტრია, შედგ. ს. ოცხელის მიერ.
5) ალგებრაულ ამოცანათა კრებული, შედ. ს. შარაშენიძისა და ნ. სვანიძის მიერ.
6) არითმეტიკული კრებული გიმ. I კლ. } ალ. ჯაფარიძისა,
7) „ „ „ II „ } ს. დათეშიძისა
8) „ „ „ III „ } ალ. მგალობლიშვილისა.

მზადდება გამოსაცემად:

ქართული ანბანი შედგ. მასწავლებელ ქალთა ჯგუფის მიერ.
ქართული ენის სახელმძღვანელო გიმ. I და II კლ. } შედგ. ქუთ. ქართ. გიმნ. მასწავლებელთა ჯგუფის მიერ.
„ „ „ „ III და IV „ }
პირველადწყებითი ალგებრა მე-III და IV კლ. კურსი ს. ოცხელისა.
გეოგრაფია ივანოვისა I კლ. კურსი (თარგმანი)
ქართული სიტყვერები, ნოტებზე გადადებული ნ. შარაბიძის მიერ (საშვალო გამოცემა)

მიდებულია აგრეთვე სხვა და სხვა წიგნი, რომელთა გამოცემის შესახებ ცალკე განცხადება იქნება.

მისამართი: Кутаисъ, кгигоиздательство „Ганатлеба“.

ხილეული, მადნეული წყლის მხმარებელი საზოგადოების ჯანმთელობის ინტერესი მოითხოვს: **მოითხოვონ და ყველა უოველთვის მხოლოდ მიტროფანე ლაღიძის** და ამხ-ხ ქარხნის საუკეთესო ხილეულ მადნეულის **ნამდვილი სამკურნალო წყალი** და გაუფრთხილდენ, მის ყალბ მიმბაძველებს, რომელთა რიცხვი ერთობ გახშირებულია და ხშირად შეცდომაში შეყავთ, მხმარებელი საზოგადოება, თავიანთი დაბალი ნაწარმოების **ყალბი** ეტიკეტების მიმსგავსებით **ნამდვილი ლაღიძის წყლის** ეტიკეტის ნიშანი შემდეგია

ქათრთულად თავმორთული ქალის სურათი, რომელიც დამტკიცებულია სავაჭრო **სამეფოწველო მინისტრის მიერ** პეტროგრადში ტ. თეოდ პრობკებსაც აწერია

„ლაღიძის წყალი“

მგოლოდ და მარტო ლაღიძის წყალია მომზადებული ხრულიად უვნებელის მადალი ღირსების მახასიათებლებისაგან, ნამდვილი და საუკეთესო ხილის წვნით და მასთანავე

—სუნი და გემოც საამური აქვს—

წლ.

საავადმყოფო

საანხედრო ეძლევა სპეციალისტებისა მოსლეარული ავადმყოფებისთვის:

დიდი ვანქის ქუჩა № 3. ალექსანდრეს ბაღის ახლო, ტელეფონი 431.

ავადმყოფების მიღება: დილის 10 საათიდან 5 საადამდე.

ბელანეკი—ბავშვთა შინაგან ავადმყოფობისა. ღებულობს 10—12 ს. ყოველდღე.
ეგინაკი—თვალის ავად. 2—3 საათ. ორშაბათობით და ოთხშაბათობით.
ახაბიხოვი—ყელის, ყურის და ცხვირ. 1—2 საათ. ორშაბათ. და ოთხშაბათ.
ფირადოვი—ქირურგ. ავად. 12—1 საათამდე.
მონხე—ბავშვთა შინაგან ავად. 1—3 საათამდე ყოველ დღე.
ჩუდნოვსკი—შინაგან და ნერვიულ ავად. 12—1ს ათ. ხუთშაბ. და კვირაობით.
ბეგზადოვი—ქალთა და სბეტერო ყოველ-დღე 2—3 საათამდე.
ოთხელიანი—ქალთა ტ. საბეტერო ავად. ღებულობს ორშ., ოთხშ. ტ. პარ. 11—12 ს.
ნარიმანოვი—ვენერიული ავად. ყოველ-დღე 10—11 საათამდე.
ლეკანოზოვი—ქალთა ავად. სამშაფათ. ხუთშაბ. და შაბათობით 12—1 საათ.
ტროიცკაია—ქალთა და ქირურგ. ავად. ყოველდღე ქირურგ. 2—3 საათამდე. ქალთა ავადმყოფ. 3—4 საათამდე.
ბაგდოევიხა—კბილის ექიმი ყოველ-დღე 3—5 საათამდე.
ალიხანოვიხა—კბილის ექიმი ყოველ-დღე 10—12 საათამდე.

100—667—30

თევზის მრეწველნი

ძმ. ალეგელოვები

ბუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ., № 5, ტელეფონი № 113.

ყოველ დღე მოგვედის საკუთარ და საგანგო სახ. „ [illegible] -ზეთი, სამრეწველოებიდან ახალი ბეჭედით ბიზნესელა, მკირე [illegible] ი ილეთი, შავი „ [illegible] “ ბიზნესელა. მიუიღეთ საუკეთესო სალიანის შაბიგვა მუდმივ ვაჭრეს ცოცხალი თევზი. აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ხეთი, თარეთი, ფორგა [illegible] ლოქო, ვაჭრეს აგრეთვე მიღებული [illegible] კონსერვები და სარდინები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის [illegible] ინახავ. (წ.)

[4]) საინგილოში ხშირად ბიჭის მაგივრად გადასა ხმარობენ.